

Role občanských sdružení v ochraně životního prostředí

RESUMÉ

Cílem této práce je vymezit úlohu občanských sdružení při ochraně životního prostředí. Občanská sdružení jsou nevládními neziskovými organizacemi, které prosazují veřejný zájem na ochraně životního prostředí. Aby mohla řádně plnit svoji klíčovou roli, musejí být rovnocenným partnerem a nikoliv protivníkem správních úřadů. Mezi jejich nejdůležitější úkoly patří praktická ochrana přírody, výchovná a osvětová činnost, participace na tvorbě environmentální legislativy a účast na rozhodovacích procesech ve věcech životního prostředí. Zvyšování vážnosti role občanských sdružení v oblasti ochrany životního prostředí je důležitou částí vývoje směrem k otevřenější participacní a demokratické společnosti.

Tato práce se skládá ze čtyř hlavních částí, které jsou dále členěny na kapitoly a případně na podkapitoly. První úvodní část se zaměřuje na obecná pojmová východiska a obsahuje tři kapitoly zabývající se definicí neziskové organizace a jejím významem, právní formou občanského sdružení a také úpravě spolku dle nového občanského zákoníku včetně plánovaného statusu veřejné prospěšnosti.

Druhá část je rozdělena do tří kapitol a zaměřuje se na občanská sdružení z pohledu environmentálního. Definuje pojmy životního prostředí a jeho ochrany a poskytuje stručný přehled a charakteristiku jednotlivých rolí občanských sdružení při ochraně životního prostředí.

Těžiště této práce leží v části třetí, která je rozdělena na čtyři kapitoly a věnuje se účasti sdružení v rozhodovacích procesech ve věcech ochrany životního prostředí. Kapitola první se zabývá prameny mezinárodního práva a definuje jejich vztah k národní právní úpravě. Druhá pak poskytuje přehled právních předpisů, dle kterých mají občanská sdružení participovat na rozhodování, nejdříve v podobě konzultativní účasti a následující kapitole ve formě účastenství na správním řízení. Čtvrtá kapitole pak hodnotí nedostatky právní úpravy a navrhuje možné řešení.

Čtvrtá část je logickým vyústěním části třetí a věnuje se přístupu sdružení k soudní ochraně ve věcech životního prostředí. První kapitola se zaměřuje na aktivní legitimaci

sdružení ve správním soudnictví včetně rozsahu přezkumu jejich možných námitek. Česká právní úprava se jeví jako nedostatečná především ve světle kapitoly druhé, která poskytuje přehled požadavků vyplývajících z mezinárodněprávní úpravy. Třetí kapitola proto navrhuje možné řešení k zajištění efektivnější soudní ochrany pro občanská sdružení.

Závěrem pak shrnuji předchozí zjištění především v oblasti nedostatků české právní úpravy a navrhuji změny, které by mohly vést k efektivnější úpravě *de lege ferenda*.